

Ob koncu XIV. letnika.

Ko pošiljamo med slovenski svet zadnjo številko XIV. letnika „Dom in Sveta“, nam navdajajo srce čuvstva gorke hvaležnosti in veselih nad. Hvaležni smo svojim vrlim sodelavnikom, ki so se zbrali okoli nas, navdušeni za koristno narodno delo na polju prave prosvete, delujoči v službi večnih idealov vzvišene lepote kot pesniki, pripovedniki ali stvarjajoči umetniki, ali služeči razvoju naše znanosti v znamenju resnice in dobrote. Hvaležni moramo biti pa tudi vsemu slovenskemu svetu, ki je s posebno skrbno pazljivostjo zasledoval naš trud, in to zaupanje, katero smo našli med občinstvom, to sicer molčeče, a iskreno priznanje, nam je dajalo pogum in nam povzdiguje nade tudi danes ob sklepu starega letnika, ko pripravljamo ravnokar že izbrano tvarino, da razveselimo svoje ljube prijatelje ob novem letu s pomlajenim listom.

Z dovršenim letnikom v roki smemo stopiti pred vse občinstvo in reči: Delali smo, delali složno in vneto. Kar se dá doseči v naših razmerah in z našimi sredstvi, smo izkušali izvršiti v korist našemu čitajočemu občinstvu.

Ker smo prepričani, da moramo v književnosti gojiti umetnost in znanost, zato bo naš list tudi v bodoče ostal zvest svojemu programu kot leposloven in znanstven list. Saj leposlovje brez znanosti ne vzgaja značajev, in znanost brez leposlovja ne vzgaja src. Držali se pa bomo v obeh strokah vedno onih trdnih in neomajnih načel, ki so nam bila sveta doslej, onih načel, katera varujejo zmot in kažejo resnico in pravico: načel katoliške vere in nравnosti.

Posrečilo se nam je, da smo zbrali okoli svojega lista krog vnetih in odličnih leposlovcev. Naša dōba ni prijazna leposlovju, ker je razburkana in bojevita. A vendar ni med nami še utihnil nežni zvok umetne pesmi, ampak doni še vedno kakor pomirjevalni in spravni glas iz duše pesnikove med vse sloje slovenskega naroda. Tudi prihodnje leto bodo naše prijazne čitatelje razveseljevali naši ljubi pesniki. Saj so dobro znana našim čitateljem imena Anton Medved, Silvin Sardenko, Ljudmila, Mira, itd. Ti razlivajo svoja čuvstva v mehkih liričnih spevih,

oni v rezočih satirah, tako, da dobi vsakdo v listu pesem, ki ugaja njegovemu ukusu. Izdati smemo še posebej, da bo g. Anton Medved objavil v našem prihodnjem letniku dramo v štirih dejanjih: „Na odru življenja“, zbirko satir „Trtje in povrtje“ in venec humoresk, kakor tudi študijo o naši dramati. Takoj v prvi številki začnemo objavljati daljšo povest Bogdana Veneda: „Nesrečno zlato!“ Pisatelj ljubkih črtic g. Fr. Ks. Meško bo tudi nastopil takoj v 1. številki. G. Fr. S. Finžgar piše za nas novelo „Smo pa le mož!“, g. I. Selan pripravlja več krajših povesti, g. Pavel Perko objavi poleg drugih lepo črtico „Tináčka“ gosp. Fr. S. Steržaj daljšo novelo itd. Naši dijaki bodo pa gotovo najbolj veseli, če jim povemo, da bo njihov šaljivi in duhoviti Mentor Jož. Ošaben nadaljeval svojo pot „Do zmage!“ Poleg teh so nam obljubili raznih doneskov stari naši prijatelji in znanci Podgoričan, P. Bohinjec, in zadaj — nadepolna „reserva“! — stojé še mladi talenti ki nestrpno čakajo, da se jim odpre pot na javni oder slovstvenega delovanja.

Znanstveni del lista bo odgovarjal njegovemu imenu. Pred vsem nam je pri srcu naše domovinoznanstvo, bodisi z zgodovinskega, geografičnega ali narodopisnega stališča. Zato se bomo v daljših in krajših doneskih ozirali posebno na one kraje, v katerih prebivajo Slovenci. To je sicer naša prva dolžnost, a zaradi nje ne smemo postati kratkovidni, da bi se omejevali le na domače razmere. Razširimo si obzorje in učimo se iz sveta! Za tisk imamo že pripravljen obširen potopis gosp. J. Knifca, ki je prepotoval Balkan in si natančno ogledal Carigrad ter jako zanimivo popisal svoje popotne vtiske. Okrašen z mnogimi slikami, bo ta potopis eden najboljših, kar smo jih še imeli doslej. V rokah imamo spise o irskih razmerah, jako lep popis Dubrovnika s krasnimi ilustracijami, katerega nam je popisal dubrovački rojak o. Kalist Tadin. Pripravljamo popis Slovačkov, njih dežele in kulturnih razmer in zanimiv ilustriran popis Južne Afrike s posebnim ozirom na novejšo pretresljive dogodke v tej deželi. Še od lanskega leta so nam ostale različne

ilustracije iz slovenskih krajev v Ameriki, in tudi iz Rusije in Sibirije pripravljamo popise in slike. Upamo, da bo ta del lista ustregel čitateljem. Izmed zgodovinskih študij omenjamo pred vsem spisa g. dr. Jož. Grudna o kulturnem vplivu staroslavne Akvileje na Slovence. —

Življenjepisno stroko smo vedno gojili s posebno ljubeznijo. Za prihodnje leto nam je napisal gosp. prof. Milan Pajk življenjepis o svoji ranjki materi g. Pavlini Pajkovi, o našem prerano umrlem risarju g. Dobnikarju bomo pa prinesli življenjepis s celim ciklom njegovih umetniških, še ne objavljenih študij. Tudi iz drugih književnosti imamo pripravljene življenjepise odličnih mož. A čemu bi vse naštevali? Omenimo le splošno še to, da se bomo bolj ozirali na praktični tehnični razvoj. Prinesli bomo študije o avtomobilih, o zrakoplovstvu, o fonografu, zdravilstvu itd., za kar imamo že preskrbljene krasne ilustracije. Seveda se bomo ozirali na važnejše domače in tuje književne novosti. Književna poročila bodo kar moči natančna in nagla, in v zadnjem oddelku bo prišlo na vrsto to in ono, kar nas zanima iz sodobnega razvoja. Gotovo nam ne bodo zamerili

naročniki, ako jim poskrbimo semtertja tudi za smeh

Dovolj bodi tega naštevanja! Saj se ne dá vse natanko povedati vnaprej! Kolikokrat nova važna stvar izpodrine drugo, ki je že napovedana! Urednik mora misliti, izpreminjati, zbirati, odlagati, iskati vsak dan. Potrudili se bomo, da izberemo za svoje ljube naročnike, kar dobimo najboljšega.

Oblika listu bo prenovljena. Papir bo boljši, čistejši in dražji, slike dragocenejše, vsa tehniška oprava nova, črke moderne, glava pomlajena. Vsem morda ne bomo ugajali. Eni bodo rekli, da nismo „napredni“, drugi, da smo preveč „moderni“; mi bomo pa veseli, če bodo slednjič morali priznati vsi: Lep list, pošteno berilo, krasno zabavo, poučne tvarine, blažilnih misli smo našli v „Dom in Svetu“. In to je glavno...

List bode izhajal, kakor letos, prvega dne vsakega meseca.

Cena mu bode sledeča: Za celo leto 9 K, za pol leta 4 K 50 h, za četrto leta 2 K 25 h. Za dijake 6 K 80 h. Za Ameriko na leto 2 dolarja 50 cts., za Nemško 9 mark, za Italijo 11 lir.

Složno na novo delo v novem letu!

Uredništvo „Dom in Sveta“.

Listnica uredništva. Nekaj spisov, katere smo nameravali objaviti že v tem letniku, smo morali odložiti, ker nismo imeli prostora in smo se morali posebno v znanstvenem delu ozirati bolj na aktualne sodobne dogodke. Naj nam dotični gospodje tega ne zamerijo! Prihodnje leto bomo izkušali ustreči tudi tem svojim sotrudnikom. — Prosimo vse prijatelje, da nam v zasebnih pismih naznanijo svoje želje glede lista in nas opozarjajo na vse, kar bi mu moglo koristiti. Prosimo še posebno, da nam pošiljajo boljše fotografije domačih krajev in domovinoznanske črtice.

P. n. cenj. naročnikom „Dom in Sveta“.

Ob koncu leta **prav nujno** prosimo vse one p. n. cenjene naročnike, ki so z vplačilom za to leto ali pa za več let še na dolgu, da to **nemudoma** poravnajo, ker mora tudi upravništvo ob tem času plačati vse stroške za list. — Upravništvo mora p. n. cenjene naročnike tem odločneje spomniti njihove dolžnosti, ker je cena „Dom in Svetu“ tako nizka v primeri s stroški, ki jih poleg drugega povzročajo zlasti slike, da nam je **mogoče izhajati le tedaj, ako vsi naročniki vestno in točno plačajo naročnino.**

Tej številki smo priložili poštna nakaznice, katere naj blagovolé p. n. cenjeni naročniki porabiti, ko vpošljejo naročnino za „Dom in Svet“.

Na razpolago imamo še precej izvodov „Dom in Sveta“ letnikov 1894. in 1895. — Dobiti jih je po zelo znižani ceni 4 K.

Upravništvo „Dom in Sveta“.

Marijanišče — Ljubljana.